

Ochrona siedlisk kserotermicznych w obszarach Natura 2000 na Wyżynie Miechowskiej

2014-05-26

Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Krakowie realizuje projektu LIFE12 NAT/PL/000053 *Ochrona siedlisk kserotermicznych w obszarach Natura 2000 na Wyżynie Miechowskiej* współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu LIFE+ oraz środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Termin rozpoczęcia projektu: 01.08.2013 r.

Przewidywany termin zakończenia projektu: 31.12.2017 r.

Cele projektu

Projekt dotyczy ochrony wybranych siedlisk nieleśnych na Wyżynie Miechowskiej, dla których utworzono następujące obszary Natura 2000: Kalina Mała PLH120054, Komorów PLH120055, Poradów PLH120072, Uniejów Parcele PLH120075, Cybowa Góra PLH120049, Kaczmarowe Doły PLH120062, Chodów – Falniów PLH120063, Giebułtów PLH120051, Pstroszyce PLH120073, Widnica PLH120076, Grzymałów PLH120053, Sławice Duchowne PLH120074.

Wyżyna Miechowska położona jest w północnej części województwa małopolskiego, obejmując swoją powierzchnią około 960 km². Prawie całą Wyżynę Miechowską pokrywa less. Wyżyna Miechowska jest urodzajną krainą rolniczą, w krajobrazie której dominują użytki rolne stanowiące około 79% ogólnej powierzchni z niewielkimi płatami lasów stanowiącymi około 12%. Wyżynę Miechowską cechuje występowanie unikatowej w skali kraju roślinności muraw kserotermicznych *Festuca-Brometea*, ciepłych lasów i zarośli. W zbiorowiskach tych stwierdzono niezwykle bogactwo gatunków roślin naczyniowych. Występują tu 54 gatunki ściśle chronionych roślin, m.in.: dwulistnik muszy *Ophrys insectifera*, dziewięciol popłocholistny *Carlina onopordifolia*, dzwoncznik wonny *Adenophora liliifolia*, len złocisty *Linum flavum*, miłek wiosenny *Adonis vernalis*, obuwik pospolity *Cypripedium calceolus*, wiśnia kartowata *Cerasus fruticosa*. Celem ochrony tego bogactwa utworzono na Wyżynie Miechowskiej kilka rezerwatów przyrody będących jednocześnie obszarami Natura 2000 oraz kilkanaście obszarów Natura 2000.

Za główne cele projektu przyjęto: przywrócenie na murawach odpowiednich warunków siedliskowych do prawidłowego rozwoju gatunków murawowych, powrót do dawnych sposobów użytkowania muraw, zaangażowanie lokalnych społeczności w ochronę muraw, podniesienie świadomości społeczeństwa na temat muraw. Zapewnienie trwałości ekstensywnego użytkowania muraw, jako siedlisk o charakterze półnaturalnym jest kluczem dla zachowania siedlisk przyrodniczych priorytetowych w skali europejskiej. Projekt zakłada jako główny cel ochronę muraw kserotermicznych z istotnymi stanowiskami storczyków, które są wymienione w załączniku I Dyrektywy Siedliskowej (kod: 6210*). Projekt będzie realizował zapisy art. 6 ust. 1 Dyrektywy Siedliskowej, który mówi, że Państwa Członkowskie [...] tworzą odpowiednie plany zagospodarowania opracowane specjalnie dla tych terenów [...] odpowiadające ekologicznym wymaganiom typów siedlisk przyrodniczych, wymienionych w załączniku I. Realizacja tego artykułu odbędzie się poprzez opracowanie 12 planów zadań ochronnych. Ponadto projekt wpisuje się również w zapisy art. 6 ust. 2 Dyrektywy Siedliskowej, który mówi, że Państwa Członkowskie podejmują odpowiednie działania w celu uniknięcia na specjalnych obszarach ochrony pogorszenia stanu siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków [...]. Realizacja tego celu odbywać się będzie głównie poprzez wykonywanie w okresie 5 lat zabiegów czynnej ochrony, w tym wypasu owiec i kóz, zakup gruntów w obszarach Natura 2000, oznaczenie obszarów tablicami urzędowymi i informacyjnymi, usunięcie śmieci, monitoring przyrodniczy, spotkania ze społecznością lokalną, opracowanie folderów i książek o tematyce związanej z ochroną muraw, przygotowanie odpowiedniego przekazu dla mass mediów, udział w konferencjach i piknikach.

W przypadku braku realizacji działań zaplanowanych zabiegów ochronnych, kilkuletni proces zarastania murawy doprowadzi do utraty jej wartości przyrodniczych, a co za tym idzie zaniku cennych siedlisk i populacji zagrożonych gatunków roślin i zwierząt. Wszystkie działania z zakresu czynnej ochrony (wycinka, wykaszanie, wypas) będą monitorowane przez cały okres realizacji projektu. Wyniki monitoringu, będą opublikowane i prezentowane na konferencjach, warsztatach związanych z tematem ochrony muraw. Działania podejmowane w projekcie będą prezentowane na stronie internetowej.

Działania te przyczynią się rozpowszechniania wiedzy teoretycznej i praktycznej na temat skutecznych metod ochrony muraw kserotermicznych oraz praktyk, które powinny być stosowane w innych miejscach, gdzie występują podobne siedliska.

Stworzona zostanie jednolita infrastruktura turystyczna (w tym tablice urzędowe i informacyjno-edukacyjne). Poprzez promocję obszarów spodziewany jest wzrost ruchu turystycznego w regionie, co przełoży się na rozwój np. agroturystyki. Poprzez organizację wypasu owiec olkuskich przez miejscową ludność utworzone zostaną nowe miejsca pracy, a przychówek, wełna, mleko, sery będą stanowiły wartość dodatkową. Produkty pochodzące od owiec będą mogły być wykorzystane jako produkty lokalne. Przypomnienie o tradycyjnym wypasie owiec może stanowić istotny element w przywracaniu starych i rodzimych ras zwierząt gospodarskich na dawne tereny. Wypas przyczyni się do ochrony muraw, będzie ważnym elementem dziedzictwa kulturowego oraz może przyczynić się do wzrostu ekonomicznego regionu.

Najważniejsze zadania w projekcie obejmą:

1. przeprowadzenie inwentaryzacji przyrodniczych 12 obszarów Natura 2000 na Wyżynie Miechowskiej oraz stworzenie 12 planów zadań ochronnych stanowiących akty prawa miejscowego służących zarządzaniu obszarami przez okres 10 lat,
2. wykonanie zabiegów ochronnych: wycinki drzew i krzewów, koszenia, karczowania, usuwania inwazyjnych gatunków roślin oraz likwidacji śmieci z obszarów Natura 2000,
3. zakup owiec olkuskich i kóz w celu prowadzenia wypasu,
4. wykup najcenniejszych muraw kserotermicznych w obszarach Natura 2000,
5. stworzenie infrastruktury turystycznej, m.in. utworzenie ścieżek edukacyjnych, wykonanie tablic informacyjnych, wykonanie tablic urzędowych; infrastruktura przyczyni się do skutecznego połączenia funkcji ochronnych obszarów z udostępnieniem edukacyjno-turystycznym oraz do skanalizowania ruchu turystycznego,
6. monitoring przyrodniczy oraz monitoring skuteczności stosowanych zabiegów ochronnych,
7. akcje promocyjno-informacyjne: spotkania, szkolenia, konferencje, wydanie materiałów informacyjnych i gadżetów.

Oczekiwane rezultaty:

W wyniku realizacji projektu założono osiągnięcie następujących wskaźników:

1. ochrona, odtworzenie i utrzymanie ok. 80 ha muraw kserotermicznych oraz gatunków roślin i zwierząt z nimi związanych,
2. stworzenie 12 planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000,
3. przywrócenie tradycyjnego sposobu gospodarowania - poprzez wypas owiec olkuskich i kóz na murawach kserotermicznych,
4. ukierunkowanie ruchu turystycznego poprzez wyposażenie 12 obszarów w infrastrukturę turystyczną (tablice, ścieżki edukacyjne),
5. wykup obszarów Natura 2000 z najcenniejszymi murawami,
6. zaangażowanie społeczności, lokalnych samorządów i właścicieli gruntów w ochronę muraw kserotermicznych i ekstensywną gospodarkę rolną.

Obszary objęte projektem:

1. Kalina Mała PLH120054,
2. Komorów PLH120055,
3. Poradów PLH120072,
4. Uniejów Parcele PLH120075,
5. Cybowa Góra PLH120049,
6. Kaczmarowe Doły PLH120062,
7. Chodów – Falniów PLH120063,
8. Giebułtów PLH120051,
9. Pstroszyce PLH120073,
10. Widnica PLH120076,
11. Grzymałów PLH120053,
12. Sławice Duchowne PLH120074.

Więcej informacji o projekcie można znaleźć na jego [stronie internetowej](#)